

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**КЛІНІЧНА АРТ-ТЕРАПІЯ**Спеціальність: **С4 «Психологія»**Освітньо-професійна програма: **Клінічна психологія**Код компонента в освітній програмі: **ВК 9**Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**Форма здобуття освіти: **очна (денна)**Рік навчання: **2**Семестр(и): **3 (осінній)**Тип освітнього компонента: **вибірковий**Навчальний рік: **2025-2026**Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**Підсумковий контроль: **залік**Пререквізити: **обсяг знань достатній для вступу на спеціальність**Кафедра/підрозділ: **кафедра української мови, психології та педагогіки**, пр. Науки, 4, корпус А, 5 поверхКерівник освітнього компонента: **Фоміна Людмила Володимирівна**email: lv.fomina1@knmu.edu.ua**ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**

Освітній компонент «Клінічна арт-терапія» є нормативним освітнім компонентом для здобувачів освіти ОПП «Клінічна психологія». Вивчається на 2 курсі упродовж 1-го семестру. Мета вивчення освітнього компонента спрямована на озброєння здобувачів освіти знаннями основ клінічної арт-терапії: основних категорій, базових принципів і методів роботи психолога; формування компетенцій психологічної практики в умовах клініки з використанням арт-терапії. Завдання освітнього компонента – розкриття змісту та сучасного уявлення про арт-терапевтичний підхід; визначення особливостей використання клінічної арт-терапії; практичне ознайомлення з арт-терапевтичними методиками (ізотерапія, глинотерапія, бібліотерапія, мандалотерапія, казкотерапія, ігротерапія, піскова терапія, фототерапія, музикотерапія, колажування, драматерапія та ін.).

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- знати основні концепції, напрями та методи арт-терапії (класична, психодинамічна, когнітивно-поведінкова, гуманістична, тілесно-орієнтована, нейроарт-терапія);
- розуміти психофізіологічні основи творчого самовираження, механізми символізації, сублімації, катарсису та відновлення емоційного балансу;
- володіти знаннями про можливості використання арт-терапії в роботі з різними групами клієнтів — дітьми, дорослими, людьми з психічними розладами, посттравматичними станами, залежностями;
- уміти застосовувати арт-терапевтичні методики (малювання, колаж, ліплення, роботу з метафоричними картами, музико- та казкотерапію, драматерапію) у клінічному контексті;
- використовувати набуті знання для діагностики емоційних станів, зниження тривожності, розвитку саморегуляції, формування ресурсного стану клієнта;
- розвивати професійні компетентності емпатії, креативності, етичної чутливості, здатності до безпечного ведення клієнта через процес творчого самопізнання, а також навички рефлексії та інтеграції арт-терапії у міждисциплінарну клінічну практику.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**Перелік тем лекцій (10 год.):**

1. Теоретичні аспекти арт-терапії. Концепції арт-терапії. Види арт-терапії. Можливості використання арт-терапії у клінічній роботі
2. Історія становлення арт-терапії. Сучасні тенденції
3. розвитку арт-терапії.
4. Основні форми роботи в арт-терапії. Індивідуальна форма арт-терапевтичного консультування та його етапи. Основні підходи індивідуальної арт-терапії

- (гуманістична, психодинамічна, трансперсональна). Групова форма арт-терапії. Етапи групової арт-терапії.
5. Діагностичні можливості арт-терапії Обмеження арт-терапевтичної діагностики. Діагностичні параметри у арт-терапії. Показання та протипоказання для використання арт-терапевтичних технік.
 6. Арт-терапевтичні відносини. Функції і завдання арт-терапевта. Створення арт-терапевтичного простору.
 7. Образотворча терапія як різновид арттерапії
 8. Техніки образотворчої арт-терапії
 9. Теоретичні аспекти бібліотерапії як різновиду арт-терапії. Бібліотерапія. Казкотерапія. Функції казок. Принципи та підходи до психологічного аналізу казок..
 10. Танцювально-рухова терапія як різновид арт-терапії в широкому значенні. Основні особливості використання танцювально-рухової терапії.
 11. Клінічна арт-терапія з різними верствами населення. Роль методів клінічної арт-терапії у подоланні наслідків травматичного стресу
 12. Теоретичні аспекти і проблеми клінічної арт-терапії

Перелік тем практичної роботи (20 год):

1. Теоретичні аспекти арт-терапії. Концепції арт-терапії. Види арт-терапії Можливості використання арт-терапії у клінічній роботі
2. Історія становлення арт-терапії Сучасні тенденції
3. розвитку арт-терапії.
4. Основні форми роботи в арт-терапії. Індивідуальна форма арт-терапевтичного консультування та його етапи. Основні підходи індивідуальної арт-терапії (гуманістична, психодинамічна, трансперсональна). Групова форма арт-терапії. Етапи групової арт-терапії.
5. Діагностичні можливості арт-терапії Обмеження арт-терапевтичної діагностики. Діагностичні параметри у арт-терапії. Показання та протипоказання для використання арт-терапевтичних технік.
6. Арт-терапевтичні відносини. Функції і завдання арт-терапевта. Створення арт-терапевтичного простору.
7. Образотворча терапія як різновид арттерапії
8. Техніки образотворчої арт-терапії
9. Теоретичні аспекти бібліотерапії як різновиду арт-терапії. Бібліотерапія. Казкотерапія. Функції казок. Принципи та підходи до психологічного аналізу казок..
10. Танцювально-рухова терапія як різновид арт-терапії в широкому значенні. Основні особливості використання танцювально-рухової терапії.
11. Клінічна арт-терапія з різними верствами населення. Роль методів клінічної арт-терапії у подоланні наслідків травматичного стресу
12. Теоретичні аспекти і проблеми клінічної арт-терапії

Перелік тем самостійної роботи студента (60 год.)

1. Теоретичні аспекти арт-терапії. Концепції арт-терапії. Види арт-терапії Можливості в Теоретичні аспекти арт-терапії. Концепції арт-терапії. Види арт-терапії Можливості використання арт-терапії у клінічній роботі
2. Історія становлення арт-терапії Сучасні тенденції
3. розвитку арт-терапії.
4. Основні форми роботи в арт-терапії. Індивідуальна форма арт-терапевтичного консультування та його етапи. Основні підходи індивідуальної арт-терапії (гуманістична, психодинамічна, трансперсональна). Групова форма арт-терапії. Етапи групової арт-терапії.

5. Діагностичні можливості арт-терапії Обмеження арт-терапевтичної діагностики. Діагностичні параметри у арт-терапії. Показання та протипоказання для використання арт-терапевтичних технік.
 6. Арт-терапевтичні відносини. Функції і завдання арт-терапевта. Створення арт-терапевтичного простору.
 7. Образотворча терапія як різновид арттерапії
 8. Техніки образотворчої арт-терапії
 9. Теоретичні аспекти бібліотерапії як різновиду арт-терапії. Бібліотерапія. Казкотерапія. Функції казок. Принципи та підходи до психологічного аналізу казок..
 10. Танцювально-рухова терапія як різновид арт-терапії в широкому значенні. Основні особливості використання танцювально-рухової терапії.
 11. Клінічна арт-терапія з різними верствами населення. Роль методів клінічної арт-терапії у подоланні наслідків травматичного стресу
 12. Теоретичні аспекти і проблеми клінічної арт-терапії
 13. використання арт-терапії у клінічній роботі
 14. Історія становлення арт-терапії Сучасні тенденції
 15. розвитку арт-терапії.
 16. Основні форми роботи в арт-терапії. Індивідуальна форма арт-терапевтичного консультування та його етапи. Основні підходи індивідуальної арт-терапії (гуманістична, психодинамічна, трансперсональна). Групова форма арт-терапії. Етапи групової арт-терапії.
 17. Діагностичні можливості арт-терапії Обмеження арт-терапевтичної діагностики. Діагностичні параметри у арт-терапії. Показання та протипоказання для використання арт-терапевтичних технік.
 18. Арт-терапевтичні відносини. Функції і завдання арт-терапевта. Створення арт-терапевтичного простору.
 19. Образотворча терапія як різновид арттерапії
 20. Техніки образотворчої арт-терапії
 21. Теоретичні аспекти бібліотерапії як різновиду арт-терапії. Бібліотерапія. Казкотерапія. Функції казок. Принципи та підходи до психологічного аналізу казок..
 22. Танцювально-рухова терапія як різновид арт-терапії в широкому значенні. Основні особливості використання танцювально-рухової терапії.
 23. Клінічна арт-терапія з різними верствами населення. Роль методів клінічної арт-терапії у подоланні наслідків травматичного стресу
 24. Теоретичні аспекти і проблеми клінічної арт-терапії
- СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекції, інтерактивні дискусії, робота в малих групах, аналіз і розв'язання комунікативних ситуацій, метод кейсів, рольові ігри, моделювання професійних діалогів, тренінгові вправи з розвитку комунікативних навичок, метод самопрезентації, мозковий штурм.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у

електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД становить загальну навчальну діяльність (ЗНД).

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Підсумковий контроль. Умовою допуску до заліку є набрання 70 балів ЗНД. Оцінка за залік становить від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ + 3$.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізненні більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

Список рекомендованої літератури:

1. Арт-терапія : навчальний посібник / уклад. В. І. Станішевська. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2022. 172 с.
2. Практикум з арт-терапії : навчально-методичний посібник. Ч. 2. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ. 2021. 148 с.

Зав. кафедри української мови,
психології та педагогіки

Людмила ФОМІНА